

Пријоморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА V • БРОЈ 86. • 25. ЈУЛ 1976.

ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

НЕУГАСИВЕ ЈУЛСКЕ ВАТРЕ

Тридесет пет година је прошло од оног величког историјског тренутка изазова, међа историје, 4. јула 1941. када је Политички биро ЦК КПЈ својом одлуком запалио ватру револуције и покренуо комунисте и народе и народности Југославије у оружану борбу против окупатора, отпочињући велику и рјешавајућу битку за ослобођење човјека на нашим југословенским просторима, битку која, у новим условима и на развијенијим садржајима, и данас траје. Четвртог јула смјелом и визионарском одлуком Партије и Тита, Југославија је убачена у орбиту непрекидних револуционарних кретања и промјена. Народи и народности Југославије, позвани од КПЈ и предвођени комунистима, пошли су, први у поробљеној Европи, у неравноправну и одлучну борбу против најмрачније идеологије која је икада покушала да загосподари људским духом. И то у пријеме када је тешко прошири мрак био прекрио цијелу Европу, када су фашистички агресори били на врхунцу моћи, и, опијени дотадашњим брзим побједама широм Европе, грабили великом и злослути брзим корацима ка престоници прве земље социјализма.

Исконска тежња нашеј социјално и национално поробљеног човјека, наша је у позиву КПЈ искру у „камену“ из које је букинула невиђена борбена енергија којој су комунисти дали истински револуционарни садржај. Ослобођење од окупатора и од буржоаске експлоатације постало је она најшира платформа на којој се непрекидно потврђивала и проширујућа идентификација тежње најшире маса и политике КПЈ као предводника једне аутентичне револуције.

У огуњу револуционарне борбе комунисти Југославије отпочели су да остварују ријечи свог Генералног секретара: „Пред нама су одлучујући дани. Комунисти Југославије, на своја мјеста! Напријед сада, у коначну борбу!“.

Двадесет хиљада чланова Партије, тридесет хиљада скројеца и стотине хиљада оних који су пошли са њима вјеровали су, и то чврсто, да их само тај пут неравноправне борбе, којима су неодступно и неопизиво кренули, сигурно води ка слободи, новом друштву, социјализму. И знали да се срећа човјека и хармонија друштва не стварају декретом и да би социјализам изгубио сваку вриједност и привлачност када би био донесен као готов поклон из послужавнику итогије.

И планила је Југославија ватром ослободилачког рата. Свогим Седмим, Тринаестим, Двадесет другим и Двадесетседмим јулом и Једанаестим октобром

Без оклијевања и чекања, јер то комунистима не доликује, стизали су борбени рапорти и извјештаји да је Југославију захватио пламен устанка, да је она постала фашистичке силе „несита гробница“. Била је то Револуција која ће, постављајући социјализам као циљ, пројенити друштвени поредак на најсуштински начин и отворити неслукнене просторе људској храбrosti и мисли.

И десило се оно „што бити не може“. Сношљивом ропству и савијеној кички супротставили су наши људи, народи и народности, предвођени комунистима, презир смрти и одлуку: без обзира на жртве, обдуријети се, ходом по мукама доћи до вјечних човјекових хтјења и идеала: правде и слободе. И усрд нацистичке европске тврђаве у којој се пред фашистичким армијама одступало брзо и без плана, у Југославији се на њих јуриша и напада.

Листом је устало и својим општенародним устанком 13. јула одлучно казала шта жели и шта може малена Црна Гора. Сиромашна у много чему — никад у моралу и јунаштву, и борби за слободу и правду — обесправљена и неравноправна у буржоаској, дубоко отуђеној државној творевини, она је па

Ниш: Пеко ЛИЈЕШЕВИЋ

најбољи и највећи човјеки и начин полагала испит пред својим вјековном традицијом и пред великим будућностима која ће сигурно доћи.

Четвртог јула и устанцима народа и народности слиједили су Двадесет други, децембар четрдесет прве, Двадесет девети ноћембар четрдесет треће, Двадесет пети мај четрдесетчетврте и, најзад, чачкојечанском борбом извојевана слобода у мају четрдесет пете и још колико, измену њих и за њих, везаних великих дана и огромних давања слободи, социјализму, човјеку и његовом слободном свијету. Умирало се за слободу и социјализам на Кадињачи, Сутјесци, Козаре на вјешалима и на мајским стратиштима Јасеновца и Крагујевца. Али, и југословенско ратиште, почев од изласка на крваво јулско слободиште, везивало је у сваком часу рата 30—55 фашистичких дивизија, које су — једино са снагама домаћих фашиста и издајника — четника, усташа, бијеле гарде, домабра, балиста итд. — бројале 600.000 до 800.000 војника и старјеница. Из рата смо изашли с добро организованом и опремљеном армијом од 800.000 бораца.

Као побједници у оружаном дијелу револуције знали смо да је и највећи успјех пролазан и коначно неуспјешан ако се не створе и обезвиједе друштвени садржаји који ће трајно удружи ватре људе и чинити их истински слободним. Народ је очекивао и тражио да се испуњавају идеали с којима су Југословенски комунисти повели ослободилачки рат. Требало је створити нова материјална богоатства, очувати, учврстити и даље развијати велике тековине. А били смо на ивици сиромаштва, али на врхунцу моралног одушевљења.

Са јасним полазиштима и одредиштима револуције, борбом непрестаном, борци Народно-ослободилачког рата заједно са стотинама хиљада нових бораца и преглатаца, чврсто опредијелилих за исте револуционарне идеале, увијек инспирисаних и вођених од Партије и Тита, из темеља су измијенили материјални лик наше земље. Братство и јединство из ослободилачког поклика преобразили су у уставно начело и битан услов југословенског самоуправног заједништва. Обезвиједили су нашу несврстану међународну позицију, широко развили и учинили неслукнену нашу општенонародну одбрану и друштвену самозаштиту. И, надасве, разви-

ли наше, без алтернативе, социјалистичко самоуправљање — претпоставку и уточиште наше вриједности и хтјења. Јулски ватрама обасјавани и гријани, колико смо међа и јендејка, често непремостивих, рушили, превазилазили и замјењивали, савлађујући отпоре и у нама самима, мостовима друштва и братства, којима струји живот, разумијевање и солидарност.

Било је и слабости, и „кукавиности“ првих почетака, па и пострања, али никад падова, изневјеравања и губљења основног правца кретања, никад парушавања аутентичности наше револуције и губљења нашег идентитета. Никад нијесмо били спремни на уступке на рачун битних опредијења, јер смо знали да је од уступака до безживотности, па и кукавичлuka, веома мали размак.

Од оних јулских ватри 1941. које се борбом и дјелом све више разгоријевају, па једном смо непрекинутом путу. И данас, када чинимо велике напоре да спроведемо у живот нови Устав и одлуке X Конгреса, када на сцену ступа Закон о удружењу раду који перспективу нашег организовања и кретања чини извјесном, привлачном и подстицајном, није мање очевидно да је то наставак истог дјела, битка за исте циљеве и велики идеал ослобођења човјека. Да су сталино присутне истине нашеј револуције, чија дјела и поруке, у споју дјела и хтјења генерација, стално теку и трају. Снага и ненапуштност континуитета једне револуције није се могла потврдити на бољи начин. Синопимијија континуитета са Партија и Тито.

Без јула 1941. не би било наших побједничких стројева и колона, које су, под најтежим условима и уз велика одрицања и жртве, крвљу и знојем, у пролетерским, ударним и радним бригадама, крчили и ширили путеве револуције да би је довели — разраслу и снажну, хуману и лијепу — до данашње и сјутрешње величине.

Ми долазимо издалека и путујемо далеко. Корачамо, ка добру, када ће нама и будућим покољењима сви дашњи напори, све јучерашње жртве бити достојно плаћенији жељеним и заслужним љепотама живота. У нашим борbenim и радним стројевима непосуствали пријатељи су и они који су се херојски борили за слободу и социјализам, свemu их претпоставили, а нијесу их дочекали.

ДАН УСТАНКА СВЕЧАНО ПРОСЛАВЉЕН

Др Ђожина Ивановић полаже камен темељац школском центру

Дан устанка црногорског народа свечано је прослављен у Будви, Бечићима, Светом Стефану, Петровцу и селима наше комуне, која су прије три и по деценије била попришта борби, што су — као оне у Брајићима, на Паштровици и Паштровској гори — ушли у историју и легенду.

Послије дефилеа и концерта Градске музике, 12. јула увече, уз њено и учешће Фолклорног ансамбла „Кањаш“, свечано је отворен бистро „Сунце“, који, ријетко функционалан, представља један украс метрополе црногорског туризма.

Тринадесет јула рано изјутра омладинци и омладинке посетили су споменике подигнуте у вјечну славу бораца, који су се прије 35 година одазвали позиву КПЈ и друга Тита и пошли у свети осlobodilački rat. Млади су окитили цвијећем спомен-обиљежја у Петровцу, Светом Стефану, Челобрду, Брајићима, Поборима, Станишићима, Толињаку и Будви.

Тачно у осам часова радни људи и грађани су се окупили на ледини која за који дан треба да постане велико градилиште. Станко Гитовић, предсједник Извршног одбора Скупштине општине, поздравио је присуству, који су самодоприносом обезвиједили дио представа за изградњу школског центра у Будви. Је то је том приликом, између остalog, рекао:

Камен темељац школском центру поставио је др Ђожина Ивановић, секретар за просвјету, културу и науку СР Црне Горе, који је честитao народу овог краја велики празник борбе за слободу и први значајнији корак у спровођењу одлука X конгреса СКЈ у правцу стварања услова за развој усмјerenog образovanja.

ОПШТИНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА САВЕЗА СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ

Једна четвртина младих ван организације

ПОЗИТИВНА КРЕТАЊА у друштвено-политичком животу комуне, која су настала као резултат идејно-политичког и акцијног оспособљавања општинске организације Савеза комуниста, одразила су се и на Савез социјалистичке омладине наше општине — речено је на изборној конференцији ССО Будва, на којој је присуствовао и Слободан Калезић, вршилац дужности предсједника Републичке конференције ССО Црне Горе.

Учмалост у коју је била запала организација младих превазиђена је нарочито послиje омладинских конгреса, што је потврђено многобројним акцијама у пракси, појачаним интересовањем за идејно-политичко уздашње и марксистичко образовање и жељом за ступање у Савез комуниста. Само у току прошле школске године кроз разне видове идејно-политичко образовања — школе самоуправљача, омладинске политичке школе и сл. — у Будви и Петровцу прошло је преко сто омладинаца и омладинки.

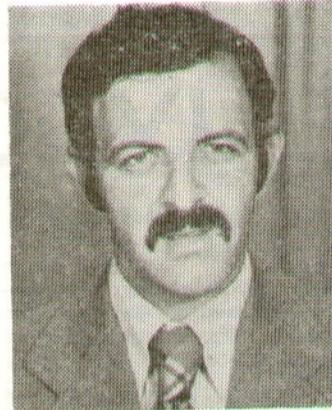
Схватајући своју улогу у друштву, чланови ССО постају све активнији чињеници друштвених збивања, што је и разумљиво, с обзиром да су у пуној мјери заступљени у свим структурима друштвено-политичког и самоуправног механизма у комуни. Веће ангажовање младих у пракси такође је резултат и измијењеног става друштва и друштвено-политичких организација према њима. Млади су дакле, изборили своје место у друштву, а ко лико ће га одржати зависи од њих самих, јер то што им је друштво повјерило треба заслужити радом а не захтјевима.

Омладинска организација Будве данас у 30 основних организација и шест актива окупља близу 700 чланова, од чега је више од половине средњошколска омладина, а остало су полукалификовани, квалификовани и висококвалификовани радници и омладина са завршеном средњом, вишом и високом школом.

Само у току протекле изборне активности у Савез социјалистичке омладине примљено је око сто нових чланова. Међутим, и

Бранка Марин

Радомир Вукићевић

поред свих успјеха, не може се пренебрећи то што је још једна четвртина младих ван омладинске организације. Чињеница је, такође, да се у неким срединама пријем у Савез комуниста врши још увијек кампањски, без организованог рада, што на активност младих дјелује дестимултивно.

На конференцији је истакнута активност неких друштвених организација које окупљају омладину и пионире, у првом реду Савез извиђача, Спортска друштва у Будви и Петровцу и Фолклорни ансамбл „Кањош“.

Конференција је усвојила програм рада за наредну годину, којим се између

осталог даје посебан акцент што већем ангажовању омладине на текућим друштвеним акцијама, као што су реформа средњег образовања, прорада Народног закона о удруженом раду, организовање општенародне одбране и друштвене самозаштите у мјесним заједницама и радним организацијама, његовање револуционарних традиција.

Полазећи од документа X конгреса СКЈ, VI конгреса СК Црне Горе, затим IX конгреса Савеза социјалистичке омладине Југославије и IX конгреса ССО Црне Горе, Конференција је пред омладинском организацијом поставила као главни циљ оживотворење зајдата утврђених овим до-

НАЈБОЉИ

Предсједништво Општинске конференције Савеза социјалистичке омладине Будва, које је уједно представљало и жири за избор најбољих — ученика, одјељења, омладинске организације и младог радника — самоуправљача, саопштило је на Општинској конференцији своју одлуку.

Према оцјени Предсједништва за најбољег ученика у школској 1975/76. години проглашен је Видо Радовић ученик истуреног одјељења Гимназије „Ђорђе Лопчић“ у Будви, који је имао средњу оцјену 5. Радовић се истакао и активношћу у омладинској организацији.

За најбоље школско одјељење проглашено је истурено одјељење Гимназије „Ђорђе Лопчић“ у Будви, које је имало средњу оцјену из свих предмета 3,15.

Најбоља организација Савеза социјалистичке омладине на подручју општине у друштвеним активностима, била је Основна организација Петровац. Омладина се истакла добровољним радним акцијама за вријеме прославе Дана ослобођења будванске општине, у припремама за туристичку сезону и на идејно-политичком узданцу младих.

За најбољег младог радника — самоуправљача проглашен је Константин Милутиновић, високо-калификовани радник — возач џачког аутобуса, који је власништво Самоуправне индустрије заједнице за образовање и културу. Завршио је омладинску политичку школу и дописну школу „Борбе“. Посебно се истакао радом на врло одговорном радном мјесту — превоз ученика по лонском путу према Брајићима и Поборима. Учествовао је на свим акцијама које је организовала омладинска организација Будва I. Запажен је његов рад и у друштвено-политичком животу Мјесне заједнице Будва I.

окументима. Особито значајан задатак младих биће и убудуће да у заједници

са Савезом комуниста ради на организованом идејно-политичком оспособљавању и марксистичком образовању омладине кроз политичке школе, марксистичке кружоке, предавања и семинаре.

Савез социјалистичке омладине треба посебно да његује такмичарски дух међу младима и то кроз акције: млади радник самоуправљач, бирајмо најбољег ученика, најбоље одјељење, најбољу организацију.

Делегати Општинске конференције, ССО, која броји 45 чланова изабрали су предсједништво од 15 чланова. За предсједника Конференције изабрана је Бранка Медин, радница из Петроваца, за секретара Радомир Вукићевић, а за благајника Вјера Радовић. У Предсједништво су изабрали: Владимира Јовановића, Николе Ђедовића, Миливоје Кажанегра, Васо Станишића, Марко Зец, Вукашин Марковић, Миливоје Рајковић, Карло Петелић, Драгоје Асановић, Раде Ратковић, Милорад Иванчевић и Нико Дулетић.

В. С.

КОРАК НАПРИЈЕД

Боро Ђедовић, предсједник Мјесне конференције ССО Петровац, дискутујући о раду омладинске организације у овој Мјесној заједници, између осталих, истакао је да је организација састављена претежно од средњошколске омладине и угоститељских радника разних струка и да њен добар дио, због школовања, не борави током читаве године на подручју Петроваца.

— У неколико протеклих година — рекао је он — радио се од случаја до случаја и већи дио омладине био је доста пасиван. Слободно вријеме проводило се по кафанама и дискутовало како Петровац не ма биоскопа и како омладина на нема где да се окупља. Омладина је с правом критикана и преко штампе, на Општинској конференцији СК Будва и на састанцима друштвено-политичких организација Петроваца.

Октобра прошле године, на проширеном састанку

мјесне организације ССО Петровац, коме су присуствовали чланови Комитета Општинске конференције Савеза комуниста и представници Секретаријата Мјесне организације СК Петровац, учињен је крај таквом стању у омладинској организацији. Уз велику помоћ друштвено-политичких организација, посебно Мјесне организације Савеза комуниста, ново руководство ССО успјело је да гро омладине поведе у друштвено-политичке и друштвено-корисне акције. Прва акција у којој се омладина масовно укључила била је организовање прославе јубиларне годишњице ослобођења општине, која је новембра прошле године одржана у Петровцу. У току акције која је трајала више од 20 дана, омладина је узела мајчину учешћа на чишћењу и уређењу мјеста, постављању спомен обиљежја, а једна група омладинаца, по хладном и кишовитом времену, даноноћно је ра-

дила више од недељу дана на Малом брду, како би на вријеме засијала велика петокрака — звијезда — вјечни симбол прве комунистичке општине на Јадрану.

У програмима активности свих друштвено-политичких организација на подручју Мјесне заједнице Петровац, омладина је масовно укључена. У току априла, маја и јуна изведено је више акција, које имају значај како због економског ефекта тако и због организованог учешћа великог броја омладине Петроваца. Бетониран је пут од Станице милиције до Аутобуске станице и даље до насеља Ступови.

— Најактивније омладинце у овим акцијама предлагали смо за пријем у Савез комуниста. То ћемо и убудуће радити, тако да сви они који желе да се докажу имаће прилике за то кроз даље акције не само ове врсте, јер је то само један вид активности омладине.

ОЧИМА ГОСТА

КО ВОЛИ, НЕК ИЗВОЛИ!

ДОК се континентални дао наше земље сусре таја јулских дана с првим потопима, на Црногорском приморју није било ни капи кишке. Земља је вапила за водом, али они који су дошли на одмор — да овде искористе сваки зрачак сунца, сваки топли сат — и не хају за сушни период који проклињу само мјештани. Јер, они су, управо, и дошли ради тог сунца и топлог мора.

Црногорско приморје је узварело. Претворило се у кипући котао. Да, то је права ријеч — котао. Али, тај котао као да има два дијела, као да је преграђен неком невидљивом преградом која је уочљива само пажљивом посматрачу. С једне стране те прегrade је прави, правцати пакао, она друга је, зна се — рај. И сад где је то дан у седмици или који сат у дану, у колону аутомобила који и милијарде као мрави за неком „друмском крстарицом“, или вратоломно савлађују опасне кривине, упадају у „маказе“, јуре да што прије стигну до одредишта. То што понеко не стиже на циљ, што понеки никада више неће ни стићи, препустимо статистици која ће, свакако, евидентирати колико нас и у људским жртвама кошта то наше лијепо и плаво море.

Кроз „пакао“ до мора стижете и онда ако сте се одлучили да до њега дођете аутобусом. Они који су на вријеме резервисали карте, вјероватно, осјетиће само предворје пакла у коме се дешавају закашњења, кварови, сукоби с кондуктерима и са путничима због дупло издатих карата. Али, зар све то нијесте доживјели прошле и претпрошле године, зар то не доживљавate од оног првог дана када сте почели да одлазите на море и његове дивне пјешчане и сунчане плаже какве се још само могу наћи на Црногорском приморју.

Исти је случај, или скоро идентичан, ако одлучите да на море стигнете жељезницом. Изгледа, то је у овим данима мало теже, осим ако карту нијесте обезбиједили месец дана унапријед. Па, и поред тога, јулских дана у Бар, свакодневно, свакако новизграјеном пругом Београд — Бар, стигне око пет хиљада путника. А сви они траже кап мора, зрачак сунца, дјелић собице, камп-плац, макар трсћину крсве. И сви то називају одмормом!

А праве муке настају тек кад стигнете на ту дивну обалу. „Дарежљиве“ газдаице вас најприје салијећу,

а онда уцјењују, имају оне неки свој посебни цјеновник који се веома разликује од оних што су их одредиле ту ристичке организације и скушиће општина, ударају оне неки посебни „намет на вилајет“. И добро је ако смо на томе прође.

Ако то већ нијесте урадили на вријеме, преко туристичких организација врло тешко наћи смјештај. Не уздајте се у своју промућурност, она може већ па првом кораку да вам загорча одмор до те мјере да одмах помињате на повратак, само кад и тај повратак не би био „иста пјесма“ као и долазак.

Грожђе које није могла да дохвати да је кисело. И, ако сте већ дошли на море, десиће вам се да много чега на њему, и око њега, буде и горко!

Простреке, на жалост, не пишу ни они „љубазни“, симболом прилика приучени конобари, које можете затећи и у најотменијим локалима, ни жене запослене по бироима за издавање карата и аутобуским станицама, које не вам, без имало устручавања, на питање: колико касни тај и тај аутобус, мирно одговорити: „А што питате мене, чекајте, па ћете видјети, ако вас баш толико интересује?“

да се суочавате с оним што се и не може баш назвати плаво море — с отпацима које смо на те дивне обале дојијели нико други него ми, с отпацима које ће тек у касну јесен море прогутати.

Чини се не зна човјек шта тражи у том мору — чисту и слану воду или је ловац на скаковске отпадке. Не треба тражити ни рибе, осим ако иза вас не стоји каква добротојећа компанија која ће платити све ваше хировите захтјеве, чак и оне узалудне, а који припадају одмору и спадају у прави одмор.

Ето, тако се кроз „пакао“ стиже у — „пакао“. Сва срећа

у том сну има свега: дивних, луксузно опремљених хотела, базена и базенчића у њима, раскошних соба и апартмана, свакојаких јела и пића, ноћних локала и забаве, једном ријечју свега што се пожељјети може. Само, све то није за свачији цеп, за оне наше многобројне породице, то је више за оне који припадају Европи, па отуда на нашем лијепом Јадрану, чини се има више странаца него домаћих, говори се на њему свим језицима свијета.

Истина, у свим тим лијепим мјестима — Будви, Петровцу, Милочеру — има доста наших људи. Плаћају они велики цех за свој годишњи одмор и конобари вас, не без разлога, ујеравају да су то најглантнији гости, да највише троше и најљепше се проводе, да знају живјети у правом смислу те ријечи. Треба само да имате пару и да пронађете кутак за себе. Јер, то што се тиче кутка није баш сасвим једноставно. Према некој статистици, док боравимо на Црногорском приморју, на будванској ривијери — која се простира између Јаза и Буљарице — борави преко двадесет хиљада гостију.

И да закључимо: море је плаво, ако нигде друго, оно на пучини, око зидина Светог Стефана, у Петровцу... Сунда има доста, такође соба и кревета.

Љетовање је и под шаторима, у приколицама, у аутомобилима, љетује се и на Светом Стефану, где по-лупансион у јулу и августу стаје од 32 до 50 долара дневно, или, ако баш хоћете да изигравате Софију Лорен, у једном апартману можете преноћити и доручковати „само за 500 долара“; љетује се и у домаћој радиности где кревет стаје и до пет хиљада, наравно, старих динара.

Па сад: ко воли, нек изволи! — каже народ. Но, чини се, ову изреку треба, макар што се одмора тиче, преиначити: нек изволи ко може. Једино вас сигурно и упорно чека море. Ако не стигнете ове, стићи ћете неке наредне године. А никад није касно, зар не?

Ато Ракочевић

„Авале“ — пионир туризма на нашој ривијери

Али, ако је судити према оној народној: „Боље ика-ко, неко никако“, онда ка Црногорском приморју треба путовати — било како. Не само ради одмора и рекреације, не само ради сунца и мора. Јер, на крају крајева, ко је тај ко вам може гарантовати да ћете, ако ништа друго, имати доста сунца,топло море и да се са одмора нећете вратити уморнији него што сте отишли? Без обзира на све хвалоспјеве туристичких организација разасуте по много-брояним проспектима. Јер, зна се да у изради проспекта најмање учествују они што раде у туристичким организацијама, ПТТ предузећима, аутотранспортним и другим радним организацијама од којих вам и зависи добар и прави одмор, а још мање они који слијепо вјерују тим проспектима и заједнаест мјесеци, рада траже један удобног одмора. Те текстове прави неко сасвим трећи, они којима је да направе проспектовојово и оно знање које им је учитељ усadio у основној школи. А признајете, обавјеште ља која обично добијате из проспекта, о плавом мору, сунцу и мјесечини, о броју ноћних и других локала, о мини-голф игралиштима, о познатим забављачким „звијездама“, о организовању излета не вриједе баш много ако све то не доживите, ако све то не „опипате“ својим новцем и својом кожом. Управо ћете се понашати као она лисица која је рекла за

Свакако, свега тога нема у проспектима, али има у животу. Наравно, и то је саставни дио вашег годишњег одмора.

Кад сте већ на мору, кад се већ, како-тако, и смјестили, онда вам остаје да то море искористите до максимума. И ви то радите. Сваког јутра, прије сунца, одлазите на плажу да заузмете бусису, да обезбиједите сунцобран за своју породицу, да пронађете тај свој кутак. А у мравињаку какав је Црногорско приморје то баш ће лако. Али, ако сте у свему успјели — с проблемима или без њих, с мукама или „глатко“ — остаје вам

што борављење у њему, чак ни за оне имућније, не траје више од мјесец дана.

КРОЗ „ПАКАО“ — У „РАЈ“

Истим оним путем којим су једни стigli у годишње одморски „пакао“, други стижу у „рај“. Јер, Црногорско приморје заиста је без премира. Недирнута, ничим непомењена природна љепота, дивне плаже, начичане једна до друге испод планинских масива, неки чудни мир утонуо у зеленило и шум мора опијајући дјелује на човјека, па се осјећа као да је из јаве прешао у сан. А

ЖИЛЕ У МОДЕРНОЈ ГАЛЕРИЈИ

У Модерној галерији 14. јула, на дан пада Бастиље, отворена је изложба истакнутог француског сликарa и графичара Р. Е. Жилеа, који је своје графике својевремено поклонио Будви, када она још није имала ни једну галерију.

Изложбу која садржи петнаест графичких листова и једну слику у уљу, поставили су је Мило Павловић и Јован Ивановић.

Познати француски ликовни критичар Будан написао је о овом умјетнику: „Жиле је један од најбољих француских сликара и графичара своje генерацијe, који је остао вјеран изразито класичној техници и палети тамних, пригушенih и топлиh тоналитета. Већ петнаестак година фигуре насељавају његова платна, која, рађена експресионистички, нагињују сатири и жестини која често подсећа на Гоју XX вијека“.

Станко Паповић

ЛИКОВНИ ЖИВОТ

Изложба Анимеш Нандија

На дан устанка црногорског народа у Галерији „Санта Марија“ отворена је изложба Анимеш Нандија, сликара из Индије. Рођен 1940. године у Калкути, дипломирао је на Академији ликовних умјетности у родном граду 1961. године, а пост-дипломске студије завршио је на Академији ликовних умјетности у Београду 1967. године у класи Мила Милуновића. Члан је УЛУС-а, живи и ствара у Београду.

Имао је самосталне изложбе у Калкути, Београду, Сарајеву, Зрењанину, Новом Саду, Скопљу, Битољу, Стокхолму, Берлину, Бечу и Антверпену, а групне у Калкути, Београду, Суботици и Стокхолму.

У Галерији „Санта Марија“ представио се с петнаест радова у уљу. Посебно бисмо истакли слике „Дрво спознаје“, „Албиони Адаљо“ и „Разговор звука и тишине“.

С. П.

Нанди: Пупчана врпца

ДРУШТВЕНА ХРОНИКА

ХЉЕБ НАШ, НАСУШНИ

ОВИХ ДАНА, када свако насеље на нашој ривијери постаје по броју становника и до десет пута веће, многе услужне дјељности треба да покажу своје праве вриједности, јер, такође, полажу тада испит зрелости. Трговина, електродистрибуција, водовод и канализација, градска чистота, ПТГ, здравствена и друге службе су до максимума оптерећене, а од њихове организованости и ангажовања сваког појединца у њима зависи у којој мјери ће извршити свој задатак.

Већ на старту главне туристичке сезоне показује се да трговина није најбоље организована. Занемарићемо овог пута недостатке артикала, за које и стални становници будванске општине (а о многобројним домаћим и страним гостима да и не говоримо), да би их купили, морају ићи у сусједне градове — Тиват, Бар и Котор, а задржамо се на основном прехранбеном артикулу — хљебу, чија се несташа свакодневно осјећа на читавом подручју од Буљарице до Јаза. Да бисмо одговорили на питање грађана и гостију — зашто у Будви често нестаје хљеб, када се зна да овај град има „фабрику хљеба“ чији је дневни капацитет 40.000 килограма и која снабдијева готово читаво Црногорско приморје, а дијелом и Титоград, посјетили смо Индустриску пекару Топола — погон у Будви — и тражили одговор од њеног управника Музе Живковића.

ХЉЕБА ИМА ДОВОЉНО, АЛИ КАСНИ

— Одмах да вам кажем — рекао нам је он — хљеба има у довољним количинама, али је проблем у организацији снабдијевања код трговачке мреже. Не кажем да смо ни ми цијеће, али често смо на удару критике грађана и без наше кривице. Покушали смо да се договоримо с трговином, како би се увече или у раним јутарњим часовима, обезбиједило снабдијевање хљебом на читавом подручју. Но, њима не одговара радно вријеме, а осим тога, не желе да рискирају, па узимају мале количине, тако да хљеб брзо нестане. Трговина је, уз то, неспремна да прими довољне количине хљеба због скученог складишног простора. Највећи снабдјеваč овог подручја — продавница „Центропрома“ у Будви, може да прими одједном само 200 килограма хљеба, а потребно јој је дневно најмање 1.500. Због тога пекара мора да снабдијева трговину пет до десет пута, дневно тако да је возни парк од 14 специјализованих возила стално у покрету. Понекад се мора за превоз хљеба употребити и путничко возило.

Иначе, у Будви само три продаваонице раде ион-стоп, а све остale по десет часова, што, такође, отежава снабдијевање. Попсебно су проблематични субота, недјеља и празнични дани када најчешће долази до „киксе“ у снабдијевању. Тих дана на море стижу викендаши — обично од пет до шест хиљада лица што затекне неспремне и произвођаче хљеба и трговце.

„ЛИЧНА КАРТА“ ФАБРИКЕ ХЉЕБА

Будванска „фабрика хљеба“ може да произведе дневно око 40 тона хљеба и пецива разноврсног асортимана, почев од бијelog, полуbijelog, ражаног, мљечног и луксузнog до багета, бисквита, кифли, земички, лепиња и других разноврсних пецива. Ових дана монтира се нова „линија“ за хљеб и пецива, и када она буде пуштена у експлоатацију, капацитет дневне производње биће 60 тона. Под истим кровом, без попсебних грађевинских захвата, може се инсталirati још једна „линија“, што би повећало капацитет пекаре још за 30 тона. У

плану је изградња силоса за брашно, чиме ће се избjeсти транспорт у врећама.

Дневна производња хљеба ових дана креће се од 30 до 35 тона за подручје Будве, Бада, Тивта, Херцег-Новог и дијелом Котора и Титограда. У такозваним „мртвим мјесецима“ производња се креће од 13 до 14 тона, а годишње се производи просечно по 17 тона дневно.

Пекара упушљава 80 радника, претежно с подручја будванске општине, који су примљени искључиво преко бироа рада. Радна снага је већином неквалификована, иузев пекара и руковоđeнog особља, али то не представља никакав проблем, јер је све аутоматизовано, а најteжи посао је паковање хљеба. Иначе, ради се у три смјене, ноћу и празницима. Од 365 дана у години, са смо се три дана не ради и то 29. новембра, 1. маја и на Нову годину.

Погон Индустриске пекаре Топола у Будви послује као основна организација удруженог рада са свим правима и обавезама. Лични доходи радника су, захваљујући разумijevanju матичне организације из Бачке Тополе, прилично добри — квалифииковани пекар заради мјесечно 3.500 динара.

ПРОБЛЕМ

— Будвани често дижу повику на настavља управник Живковић. — Кају како снабдијевамо хљебом читаво Приморје и Титоград, а не можемо Будву. Треба знати да ми не живимо, нити можемо, од продаје хљеба само у Будви. Ако бисмо снабдијевали искључиво Будву, наши капацитети били би искоришћени једва пет одсто! Уосталом, објекат није ни рађен само за снабдијевање Будве него и ширег региона.

Ни услови у којима ова модерна фабрика хљеба ради заиста нијесу лаки. То, наравно, потрошаче много не интересује, али, када смо спремни да критикујемо, није на одмет ни то знати.

Довољно је само да један сат „пане“ притисак воде, па да три сата буде обустављена производња и да се пет тона хљеба тога дана мање производи. Једнотасовни нестанак струје или воде, што није ријетко код нас, поред смањења производње, има за последицу пропадање око четири тоне хљеба. Ове проблеме организација рјешава па тај начин што је набавила агрегате, а понекад се вода довози ватрогасним цистернама.

Резервни дјелови за постројења представљају посебан проблем. Могућност набавке дјелova доста је ограничена, па се и по сто милиона старих динара мора држати у резервним дјеловима.

БАРОМЕТАР ТУРИСТИЧКОГ ПРОМЕТА

Производња и потрошња хљеба најбољи су барометри туристичког промета. Ево како се кретала производња за последње три године:

Године 1975. произведено је 5.100.000 килограма хљеба, 1974. — 5.020.000 1975. — 6.200.000 килограма, што значи да је, у односу на претходну годину, дошло до повећања производње за 12%. У првој половини ове године нешто је подбачен план производње. Нарочито је био слаб мај: мада је тржиште далеко веће од прошлогодишњег, у последњој декади тога мјесеца произведено је четири тоне мање него у истом периоду прошле године.

В. СТАНИШИЋ

Сарадња Будве и Београда

Недавно је у Будви боравила делегација Привредне коморе Београда, коју је предводио председник Др Миродраг Трајковић. У разговорима с представницима Хотелско-туристичког предузећа „Монтенегротурист“ о завршетку хотела „Ас“ у Пера зића долу, објекта чија изградња траје већ седам годи-

на, постигнут је начелни договор да он најзад буде завршен средствима београдске привреде и „Монтенегротуриста“.

Делегацију је примио и председник Скупштине општине Будва, Бранко Иванчић. Том приликом било је ријечи о унапређењу сарадње привреде Будве и Бе-

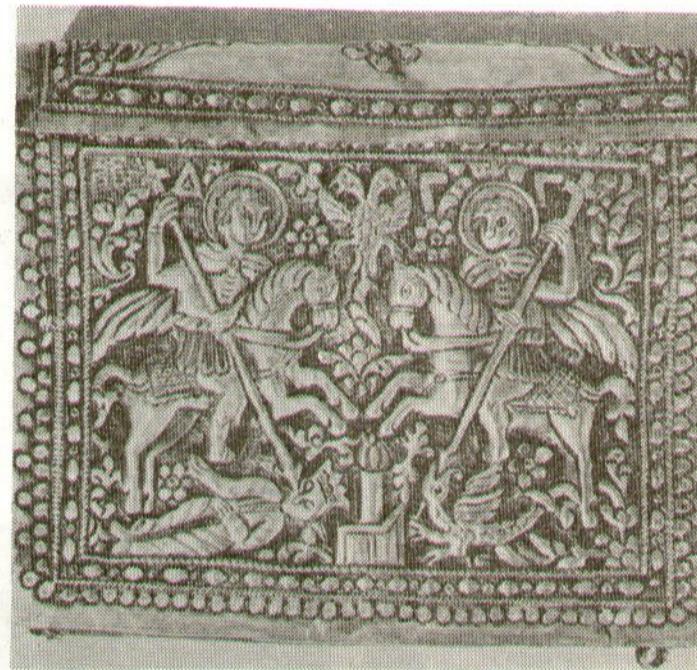
града и завршетку започетог трговачког центра у Будви. Расправљано је како у дјеловима основних организација удрženog рада, чије су „матице“ ван ове општине, до сљедној примијенити самоуправне односе, односно како их конституисати на установним начелима.

С. Г.

НЕУСКЛАЂЕНО РАДНО ВРИЈЕМЕ

Ове сезоне Дом здравља у Будви врло је добро организовао дежурну здравствену службу. Успостављено је континуирано дежурство од осам часова увече до шест ујутро. Дежурна екипа спремна је и недјељом преко читавог дана и увече. Екипу сачињавају љекар, медицинска сестра и возач који су у сталној приправности. Ово је први пут да здравствена служба тако комплетно и перманентно буде обезбиједена у свако доба дана.

Постоји, међутим, једна потешкоћа због неуслажености радног времена апотеке и Дома здравља. Наиме Апотека се отвара у осам часова, што значи да болесник који добије рецепт у шест сати ујутро мора да чека пуна два сата да купи лијек. И поподневно радно вријеме је неуслажено. Сматра се да би и Апотека требала да успостави дежурство, јер Дом здравља има приручну апотеку али она, што је и нормално, не може да обезбиједи потребну количину и асортиман лекова. Можда би колектив Апотеке требало да испита могућност ангажовања једног или два апотекара, који би пружали помоћ у сезони, када је највећа „гујка“ и када људи падају у несвијест чекајући лекове.

Фишклија из XVIII вијека

Изложба припојасница

У Музеју Будве отворена је у оквиру међурепубличке сарадње изложба под називом „Припојаснице XVII, XVIII и XIX вијека“.

Поријекло припојасница фишклија доста је старо и, према досадашњим сазнањима, допира до IX вијека, када су сличне кутије од које прекривене маталом, дошли у наше крајеве са Хунима и Аварима, али којих је било и у Византiji, где су у њима носиле разне реликвије.

На изложби је приказано преко 90 припојасница из XVII, XVIII и XIX вијека, а које су били највише у употреби у Македонији, Србији, Босни и Херцеговини и неким крајевима Црне Горе, где су постојале и радионице за њихову израду. Припојаснице су служиле искључиво за ношење фишака. У разним крајевима имале су и различите називе, као фишклија, паласка, фишекија, припојасница. Најраспрострањенији израз је био фишклија.

На припојасницама се срећемо с декоративним мотивима узетим из ренесансне, барокне, касног барока, рококоа, класицизма, а најчешће романтизма и исламске орнамен-

тике. Израђиване су у гравированим узорима у којима се вјековима његовају кујунџилук и зла тарство, а сврха им је била да украсе онога који их носи. Зависно од тога где су рађене, припојаснице су имале и своје симbole: птице, оловске канџе, школјке, вазе, разне историјске композиције и хералдичке знаке.

Наједнојо припојасници из XVIII вијека која је поријеклом из Котора, на средини је приказан у високом рељефу котарски једрењак с људима на њему и свим детаљима који су били уобичајени приликом израде ових припојасница. Златари из Котора пружали су на свој начин доста компликовану композицију. Један вијек доцније, припојаснице из скадарско-котарског региона израђивале су, такође, у духу оновремених обичаја с хералдичким композицијама које ће их још више повезати с радовима других мајстора на Балканском полуострву. Друга припојасница, која се сматра за једну од најљепших уопште, била је власништво контра Пере Властилиновића, Которанина. Рађена је у облику вазе, односно путира с представом лава.

Станко Паповић

ОЧИМА ГОСТА

КО ВОЛИ, НЕК ИЗВОЛИ!

ДОК се континентални дно наше земље сусрео тао јулских дана с првим потопима, на Црногорском приморју није било ни капи кишне. Земља је вапила за водом, али они који су дошли на одмор — да овде искористе сваки зрачак сунца, сваки топли сат — и не хају за сушни период који проклињу само мјештани. Јер, они су, управо, и дошли ради тог сунца и топлог мора.

Црногорско приморје је узврело. Претворило се у кипући котао. Да, то је права ријеч — котао. Али, тај котао као да има два дијела, као да је преграђен неком невидљивом преградом која је уочљива само пажљивом посматрачу. С једне стране те преграде је прави, правцати пакао, она друга је, зна се — рај. И сад где се ко нашао, ту и остаје; свако са свог места, не зна се ко већом жестином, от кида, чупа што више може и умије од тих неколико дана одмора. Јер, сваки је скунд драгоцен, ни трен не треба пропустити да прође узалуд.

КРОЗ „ПАКАО“ — У „ПАКАО“

Кроз „пакао“ се, управо, и стиже на Црногорско приморје. Он почиње чим ступите на Јадранску магистралу, било из ког правца долазили. Већ на првим километрима увићете, без обзира који је то дан у седмици или који сат у дану, у колону аутомобила који или миље као мрави за неком „друмском крстарицом“, или вратоломно савлађују опасне кривине, упадају у „маказе“, јуре да што прије стигну до одредишта. То што понеко не стиже на циљ, што понеки никада више неће ни стићи, препустили статистици која ће, свакако, евидентирати колико нас и у људским жртвама кошта то наше лијепо и пла-во море.

Кроз „пакао“ до мора стижете и онда ако сте се одлучили да до њега дођете аутобусом. Они који су на вријеме резервисали карте, вјероватно, осјетиће само предворје пакла у коме се дешавају закашњења, кварови, сукоби с кондуктерима и сапутницима због дупло издатих карата. Али, зар све то нијесте доживјели првше и претпрошле године, зар то не доживљавате од оног првог дана када сте почели да одлазите на море и његово дивне пешчане и сунчане плаже какве се још само могу наћи на Црногорском приморју.

Исти је случај, или скоро идентичан, ако одлучите да на море стигнете жељезницом. Изгледа, то је у овим данима мало теже, осим ако карту нијесте обезбиједили мјесец дана унапријед. Па, и поред тога, јулских дана у Бар, свакодневно, свакако новоизграјеном путном вагоном Београд — Бар, стигне око пет хиљада путника. А сви они траже кап мора, зрачак сунца, дјелић собице, камп-плац, макар трећину кревета. И сви то називају одмром!

А праве муке настају тек кад стигнете на ту дивну обалу. „Дарежљиве“ газда-рице вас најприје салијећу,

а онда уцјењују, имају оне неки свој посебни цјеновник који се веома разликује од оних што су их одредиле туристичке организације и скупиштине општина, ударају оне неки посебни „намет на вилајет“. И добро је ако смо на томе прође.

Ако то већ нијесте урадили на вријеме, преко туристичких организација ћете врло тешко наћи смјештај. Не уздајте се у своју промућурност, она може већ на првом кораку да вам загорча одмор до те мјере да одмах помишљате на повратак, само кад и тај повратак не био „иста пјесма“ као и долазак.

грожђе које није могла да дохвати да је кисело. И, ако сте неће дошли на море, десиће вам се да много чега на њему, и око њега, буде и кисело и горко!

Простреке, на жалост, не пишу ни они „љубазни“, симболом прилика приучени конобари, које можете затећи и у најотменијим локалима, ни жене запослене по бироима за издавање карата и аутобуским станицама, које ће вам, без имало устрчавања, на питање: колико касни тај и тај аутобус, мирно одговорити: „А што питате мене, чекајте, па ћете видјете, ако вас баш толико интересује?“

да се суочавате с оним што се и не може баш назвати плаво море — с отпацима које смо на те дивне обале донали нико други него ми, с отпацима које ће тек у касну јесен море прогутати.

Чини се не зна човјек шта тражи у том мору — чисту и слану воду или је ловац на сваковрсне отпадке. Не треба тражити ни рибе, осим ако иза вас не стоји каква добротојеја компанија која ће платити све ваше хировите захтјеве, чак и оне узалудне, а који припадају одмору и спладају у прави одмор.

Ето, тако се кроз „пакао“ стиже у — „пакао“. Сва срећа

„Авале“ — пионир туризма на нашој ривијери

Али, ако је судити према оној народној: „Боље ика-ко, неко никако“, онда ка Црногорском приморју треба путовати — било како. Не само ради одмора и рекреације, не само ради сунца и мора. Јер, на kraju krajeva, ко је тај као може гарантовати да ћете, ако ништа друго, имати доста сунца, топло море и да се са одмора нећете вратити уморнији него што сте отишли?

Без обзира на све хвалоспјеве туристичких организација разасете по многобројним проспектима. Јер, зна се да у изради проспекта најмање учествују они што раде у туристичким организацијама, ПТТ предузећима, аутотранспортним и другим радним организацијама од којих вам и зависи добар и прави одмор, а још мање они који слијепо вјерију тим проспектима и за једанаест мјесеци, рада траје један удобног одмора. Тек текстове прави неко сасвим трећи, они којима је да направе проспектовољно и оно знање које им је учитељ усadio у основној школи. А признајете, обавјеште ња која обично добијате из проспекта, о плавом мору, сунцу и мјесечини, о броју ноћних и других локала, о мини-голф игралиштима, о познатим забављачким „звијездама“, о организовању излета не вриједе баш много ако све то не доживите, ако све то не „опипате“ својим новцем и својом кожом. Управо ћете се понашати као она лисица која је рекла за

Свакако, свега тога нема у проспектима, али има у животу. Наравно, и то је саставни дио вашег годишњег одмора.

Кад сте већ на мору, кад се већ, како-тако, и смјестили, онда вам остаје да то море искористите до максимума. И ви то радите. Сваког јутра, прије сунца, одлазите на плажу да заузмете бусију, да обезбиједите сунцобран за своју породицу, да пронађете тај свој кутак. А у мравињаку какав је Црногорско приморје то баш ће лако. Али, ако сте у свemu успјели — с проблемима или без њих, с мукама или „глатко“ — остаје вам

што борављење у њему, чак ни за оне имућније, не траје више од мјесец дана.

КРОЗ „ПАКАО“ — У „РАЈ“

Истим оним путем којим су једни стigli у годишње-одморски „пакао“, други стижу у „рај“. Јер, Црногорско приморје заиста је без премира. Недирнута, ничим непомећена природна љепота, дивне плаже, начичана једна до друге испод планинских масива, неки чудни мир утонуо у зеленило и шум мора опијајући дјелује на човјека, па се осjeћа као да је из јаве прешао у сан. А

ЖИЛЕ У МОДЕРНОЈ ГАЛЕРИЈИ

У Модерној галерији 14. јула, на дан пада Бастиље, отворена је изложба истакнутог француског сликара и графичара Р. Е. Жизела, који је своје графике својевремено поклонио Будви, када она још није имала једну галерију.

Изложбу која садржи петнаест графичких листова и једну слику у уљу, поставили су Јило Павловић и Јован Ивановић.

Познати француски ликовни критичар Будан написао је о овом умјетнику: „Жиле је један од најбољих француских сликара и графичара своје генерације, који је остао вјеран изразито класичној техници и палети тамних, пригушених и топлих тоналитета. Већ петнаестак година фигуре насељавају његова платна, која, рађена експресионистички, нагињу сатири и жестини која често подсећа на Гога XX вијека“.

Станко Паповић

ЛИКОВНИ ЖИВОТ

Изложба Анимеш Нандија

На Дан устанка црногорског народа у Галерији „Санта Марија“ отворена је изложба Анимеш Нандија, сликар из Индије. Рођен 1940. године у Калкути, дипломирао је на Академији ликовних умјетности у родном граду 1961. године, а пост-дипломске студије завршио је на Академији ликовних умјетности у Београду 1967. године у класи Мила Милуновића. Члан је УЛУС-а, живи и ствара у Београду.

Имао је самосталне изложбе у Калкути, Београду, Сарајеву, Зрењанину, Новом Саду, Скопљу, Битољу, Стокхолму, Берлину, Бечу и Антверпену, а групне у Калкути, Београду, Суботици и Стокхолму.

У Галерији „Санта Марија“ представио се с петнаест радова у уљу. Посебно бисмо истакли слике „Дрво спознаје“, „Албиони Адаћ“ и „Разговар звука и тишине“.

С. П.

Нанди: Пупчана врпчица

ВАТРОГАСЦИ СПРЕМНИ

ЈЕДАН БРОЈ ГРАЂАНА често их критикује. Када нема пожара, кажу да нису довољно искоришћени, а када ватра избије — броје минуте и секунде и сумњично врте главама, пратећи њихове радње. Садашњи ватрогасци плаћају дуг прошлости. Никако да задобију повјерење, а чини се да га заслужују. Постала је то, хтјели то признати или не, модерно опремљена и добро обучена ватрогасна јединица.

Центар за заштиту од пожара уложио је максималне напоре на плану квадратног организовања противпожарне заштите у овој години. Набављена су неопходна средства за гашење пожара, тако да се наша ватрогасна јединица сврстала у ред најбоље опремљених на Црногорском приморју. Извршена је популарна јединице одговарајућим кадром, који се стално обучава за извршење деликатних задатака.

У предсезонском периоду активно се радило на превентивном плану код свих субјеката противпожарне заштите, јер је извршена обука једног броја радника у радним организацијама ради правилног руковања ватрогасним уређајима, а покренуто је и питање нормативног регулисања противпожарне заштите.

У априлу ове године отворен је и ватрогасни сервис, кроз који је оправљено, напуњено и сервисиралио око 700 ватрогасних апарати разних димензија и

типови. Колико је то значајно најбоље потврђује по датак да је преко 80% тих апарати годинама неисправно лежало по радним организацијама.

У Центру се ради непрекидно — у три смјене. У Петровцу постоји истурено одјељење са једним ватрогасним возилом, а сада се чине напори да се такво одјељење, са возилом и по требном опремом, оснује и у Светом Стефану. Ово би имало великог ефекта, јер би на сваких осам километара постојала по једна ватрогасна јединица, па би излазак на место пожара био неупоредиво бржи, а његово сузбијање много боље.

Центар је способљен да гаси пожаре на свим мјестима, где се може прићи са опремом и возилима, али је за интервенције на неприступачним теренима неопходна помоћ грађана и радних организација.

Недостатак просторија за смјештај опреме и возила појављује се као озбиљан проблем у раду, али се, и поред тога, очекује да ће Центар успјешно обавити повјерене задатке из своје дјелокруга. Ово тим прије што ће се доношењем новог Закона о заштити од пожара, којим се предвиђа формирање самоуправних интересних јединица из ове области, добити нов квалитет у смислу организационог и кадровског рjeшења противпожарне заштите.

Д. Јововић

ЛИКОВИ ПАЛИХ БОРАЦА

ЂУРО ТОДОРОВ КУЉАЧА

РОЂЕН ЈЕ 1914. ГОДИНЕ У КУЉАЧАМУ ИЗНАД СВЕТОГ СТЕФАНА. ЗАВРШИО ЈЕ ОСНОВНУ ШКОЛУ.

ПОСЛИЈЕ ОЧЕВЕ СМРТИ, најстарији од деце, радио је тешке физичке послове на имању и као надничар на државним радовима. И поред тога, упоран и са смислом за учење, налазио је времена да чита и шири сазнања о животу. Рано сазрио, кретао се у друштву старијих који су га вољели и цијенили. Још веома млад, класно и идејно се определио за напредни раднички покрет. Из бивше југословенске војске вратио се 1935. са чином резервног поднаредника. Политички се све више активира: на изборима гласа за опозицију, а 1938. и 1939. године радио по задаћима Партије у масовним организацијама. За члана КПЈ примљен је у првој половини 1940. године.

Послије капитулације бивше Југославије, по повратку из војске, укључује се у рад ћелије КП и, заједно с другим комунистима, активно ради на непосредном премању оружане борбе против окупатора.

У тринаестојуљском устанку вршио је дужност делегата Партије и члана војног штаба. Учесник је у борби на Брајићима, 18. јула, и других борбених акција. Послије сплашњавања устанка остаје у илегалству и ради на оживљавању НОБ. Као прекаљени комуниста, борац и способан руководилац, постављен је, крајем фебруара 1942. године, за политичког комесара Приморског батаљона „Стеван Штиљановић“.

Средином априла 1942. одлази са Паштровском четом у унутрашњост Црне Го-

ре. На Трешњеву, приликом реорганизације јединица, постављен је за комесара чете, а неколико дана касније за замјеника комесара Четвртог батаљона Ловћенског одреда. Храбро је попину другом половином маја 1942. године у борби против Италијана и четника на Дрошкарици код Грахова,

НАШЕ НАРАВИ

НЕ СЕЛА РАДИ, ВЕЋ СЕБЕ РАДИ

Арсеније (тако смо га назвали, а име му је мало огузације) па пољењем састанку говорио је о штедњи и стабилизационим мјерама „које нијесу вељано спроведене у неким колективима“, затим о понашању неких огузова који передово долазе на састанке, о томе како се све више свраћа у кафани, па онда, попово, о стварима „од општег интереса“. Највише се заоража на лицу комунисте. Био је то састанак једне територијалне организације Савеза комуниста, где су чланови махом пензионери. И Арсеније је још прије неколико година у пензији, али крепак и свјеж — још није прешао педесет.

— Не можемо дозволити да појединци радије што ходе, поједино чланови Савеза комуниста. Опортунизам, либерализам, незамјерљава, површински и формализам — сипао је Арсеније као из рукава — то нас је скупо стајало у прошlosti и сатим морамо рашичтисти! И вратици знају да комунисти морају да иницијативу и бити предводници свега што је прогресивно. Једногашто, он је неуморни прегледац. Друштвена свјест — то је она што треба да посједује. Наравно, треба да критикује што не веља, да изнесе позитиван примјер, да исправи друга и указа на грешку...

Прича је Арсеније и све више пада у ватру: живе на врату су му набрекле, као да не прснути, лунао је руком о сто да би пренуо она који га нијесу слушали.

Немојте се чудити. Било је и таквих које је лутање пробудило из дремежа.

Арсеније су познавали добро: био је свима досадио уопште-

ним и празним дискусијама. А опискују је на сваком састанку, биле мјесне организације ССРН, синдиката, у мјесној заједници. Долазио је и на састанке омладине да им „укаже на неке проблеме“. Свуда је највише говорио о лицу комуни-

сте. бео, упоран и с трговачким њу-
гом, ни данас не мирује. Преко
дана трговина и бизнис су главне
његове преокупације, а уве-
че — зна се — састанци и ње-
гов говор. Говор у име... пар-
то...

Саво Греговић

Малокрвност

НАЈЧЕШЋЕ болести крви, анемије, по-следица су недостатак или нефункционалности црвених крвних зрнаца. Постоји их више врста, али најчешће су — 80 одсто сних анемија — one које су изазване недостатком гвожђа. Гвожђе учествује у грађи црвених крвних зрнаца и чини саставни дио хемоглобина, који служи за преношење кисеоника у све ћелије организма.

До недостатка гвожђа долази због његовог недовољног уношења храном, односно искоришћавања из хране, или, што је још чешће, због његовог повећаног губљења у току крварења. Потребе за гвожђем повећане су код дјеце у периоду развијања, затим у пубертету, нарочито код дјевојчица, а такође и код жена у репродуктивном добу, за вријеме менструације, трудноће, као и послије порођаја, нарочито код вишероткиња. Када се све то има у виду, лако је схватити зашто је анемија двоструко учестванја код жена него код мушкарца. До губитка гвожђа крварењем, односно до малокрвности долази због чирева у стомаку који крваре, полипа у привјевима, хемороиди и неких бubrežnih оболења. Код одјаџади анемија може да наступи због једног страних исхране, јер она немају у организму веће резерве гвожђа, које се код одраслих налази у јетри, слезини и коштаној сржи. Код одраслих, међутим, усљед помањкања желудачне кисељине, и због различитих црвених оболења, долази до поремећаја апсорбовања гвожђа из хране. Унутрашњи губитак гвожђа један је од главних узрока анемија.

Неколико општих симптома карактерише све врсте анемије. Анемије обично су биле, брзо се замарала, среће им убрзано ради и често пате због „недостатка ваздуха“. Код анемије усљед недостатка гвожђа, поред општих знакова, долази и до специфичних појава: кожа је суха, нокти и коса лако се ломе, власи испадају и брже побијеле, у угловима устају пукотине, тзв. рагаде, а у тежим случајевима могу да се јаве патолошка промјене у слузокожи уста. Језик пеће, а гутање је отежано и болно.

Прије приступања личењу потребно је тачно утврдити о каквој се врсте малокрвности ради, а то се најчешће постиже прегледом крвне слике. Пошто се установи који је узрок настајања анемије, одређује се лијек који је у дотичном случају потребан.

Код анемије усљед недостатка гвожђа, тзв. сидеропенијских анемија, треба узимати препарate гвожђа, и то лијечење може да потраје више недеља, па и неколико мјесеци, што, свакако, зависи од степена оболења. Ако је анемија наступила усљед помањкања желудачне кисељине, онда болеснику треба давати њене препарate. Контролу крвне слике обавезно треба вршити код радника, дјевојчица у пубертету, а код дјеце, ако су здрава и нормално се исхранују, довољно је да се крвна слика погледа једанпут или двапут годишње.

Др Војислав Франићевић

УЗ СТОГОДИШЊИЦУ
СЛАВНЕ БИТКЕ

ПРЕД ВУЧЕДОЛСКОМ ЗАСТАВОМ

Многошта у Цетињском музеју подсећају на битке које су вођене на црногорском крају — за њега, образ и поштење, живот и слободу. Зато, пролазећи музејским одајама, посјетиоци пожеле да што више сазнају о свему што би могла да „исприча“ ријечко богата оружница — ханџари, мачеви и сабље; катапац града Скадра; сплике, ношње и заставе. Како је од 1876. до 1878. године малобројна и слабо опремљена црногорска војска избацила из строја око 110.000 турских војника — 51.692 мртвих, 41.355 рањених, 11.331 заробљених — и заплијенила 58.200 пушака, 136 топова и 168 застава. У том великом ослободилачком рату против отоманске империје Црногорци су имали 2972 мртве, 6513 рањених и ни једног заробљеног борца. Под ратним барјакцима, не рачунајући они који су пали 1875. године, погинуло је 70 барјактара.

Задржимо се тренутак пред једним од тих барјака, пред Вучедолском заставом, која је, сва изрешетана куршумима, 1907. године, на Балканској изложби у Лондону, „дочарала посјетиоцима црногорску стварност“ и изазвала „поштовање и дивљење хладних Енглеса“. Нека нам она ријечима савременика, пјесном и легендом, „исприча“ што „памти“ и „зна“.

Љето је, као и сада, али оно од прије сто година. У Црној Гори је мир, али служти се да ће, и такав какав је, бити кратког вјека Многи то и желе, јер тамо, на херцеговачкој граници, већ пуну годину дана воде се жестоке борбе између усташа и Турака.

Нема Црногорца, ни Приморца готово нема, који не би хтио да заједно с ратницима Пека Павловића и Максима Баћевића подијели тешкоће, стрепње и радости. Сви би то жељели, почев од оних на Типуру до последњег чобанина у сваком од четири нахије, у сваком од седмори брда, до Паштровића, Брајића, Грбаља и Кривошија. А што се жарко жели, то често и буде.

ГОДИНА ЈЕ 1876. Видов је дан. С Табље грувају топови. У Цетињском пољу постројени су батаљони народне војске. Заставе виоре на љетњем повјетарцу. Пјева се и игра као никад прије:

„Не би река да иду гинути,
На свадбу, рујно вино
пиги“

тако је о том дану речено у вародној пјесми. Затим: колона бораца креће стазама и бојазама преко Катунске нахије и Црног кука до близу Мостара, а отуда преко Невесиња, Прерадица и Врбице ка Вучјем долу. Иде се пречакима и усиљеним маршем. Нема се времена за починак — ни толико да се на ријектима изворима војска напије воде. Та журба утолико је чуднија што пролазе дани — и недеље пролазе — а борбе нема!

*

ВЕЧЕ ЈЕ УЧИ ВИТКЕ. Главарци су се окупили на договор.

— Шта Мислите, куд намје-рава Муктар-паши? пита један од њих.

— Низ Дугу, у Никшић или Требиње, за тајни — одговора Петар Вукотић, показујући чијуком негде испред себе. Не зна се да ли се слажу с њим — нико му не противујећи.

Књаз је незадовољан одговором, али нутри. У овом часу

Петар Лубарда: Битка на Вучјем долу (детаљ)

треба бити много буднији и престражама се осигурати од сваког изненађења. Нека у њима буду и Новак Рамов, Шћепан Папић и Андрија Војчић, а за сваки случај са трубачима треба уговорити знаке за узбуну.

Чему толика предострожност?

Прича се да је Књаз пао на памет онај давни Муктар-пашић одговор у војној школи (да ли је, уопште, истинита прича о томе да су њих двојица, односно он и Осман-пашић, заједно учили у Паризу?) — да је непријатељ најбоље напасти пред зору, када се не нада?

Тај одговор, или што друго, има се у виду, и тек пошто је све осигурано од сваког изненађења, стваришне одлазе начиник, у ствари да се и не распашу. Прободиће читаву ноћ, а ако их сан савлада, могу прилени и заспнати, или само „на једно око и ухо“.

Нико не може да усне. Чим се заклопе очи, као на јави, искрсну бескрајне колоне војске, којој се тешко одвоји, а морајо се супротставити. То их буде и натjerује да још једанпут провјере све. Мало ко спава: крај отиња, огрнути струкама, разговарају ратници о слутрашњем дану. Књаз им се обраћа:

— Ево мјесец дана како смо у Херцеговини. Нијесам допуњаша да гинете без потребе и за малу ствар. Штедио сам више животе за згоднију прилику која је, ево, сад настала.

— Ми их нећemo штедети! — одговорају углас Црногорци:

Није Муктар-пашиће тренутоне ноћи. Иако уморан, сазвao је ратни савјет који је дуго вијећао. На крају је одлучено да шест тabora војске остане у Билећи, а да се са 18 других у три колоне крене прије зоре.

Треба се што прије дочепати Никшића и — ако не раније — току три дана обрадовати султану изјавштајем из Цетиња. Зато ће четири тabora, на челу са Селим-пашом, пони преко Корабиће, путем који води ка Вучјем Долу и Ублима, а пег тabora и три топa, са Осман-пашом, удариће право на Вучји до. Муктар-пашић, са девет тabora и седам топова, иниције за њима. А испред свих, као претходника, кренуће башбозук од Мостара, Корјенића и Билеће...

ЦРНОГОРСКЕ ПРЕДСТРАЖЕ нијесу се дали изненадити. На вријеме је примијењено кретање турске војске. Дат је уговорени знак. Зачули су се гласови:

— Ево данас славе и поштења сваком Црногорцу за-довијек!

— На ноге, соколови, да-нас ил никад!

А бјеше довољан само један поклич, па да се сва земља дигне, а не кад се радило о војсци.

Новица Џеровић, старина од седамдесет година, као да је при првом звуку убојиће трубе постао за дадесет го-

дина млађи, смјешка се на сина Ђура и као да му каже: „Ето, дошло је то — ги-нути треба!“

Ист Петровића — Крдо, Шако, Ђуро, Филип и Блажко, — спремили су се да као обични војници пођу у борбу. Разних су доба, али се не зна који је вјештији у сјечењу глава. Сви су љунаци и сваки има нешто своје по чему га је лако разликовати од других. Крdo, на прије, не воли да се претвара и сваку ријеч на вагу да мење — не умије он то, а не ви му ни пристајало. Сад је отежао, а док је био млађи, прије четрнаест година, далеко лакше му је било. Тада је са два млађа брата и још дванаест Црногорца бранио Острог од дванаест хиљада пјешака! Пуних петнаест дана трајала је та одбрана. Ђуро Петровић је тада одрубио прву главу, а од тада — ни броја им не зна. Колико ће их данас уградити Блажко Петровић, двадесетогодишњак, коме нико на ноге не може умаћи? Спреман је и Мијат Радовић — за главу виши од сваког човјека, Није узалуд за њега казано да „вриједи Цариграда“ — и да „kad u Mostaru kiknje, u Sarajevu my nazdravlje kažu... Umjesto da „његово лице загријева и свијетли“, Пеко Павловић је вјечито најрђен као планина за коју сиједа само облак — ништа на свијету не може његово чело разvedriti, као што није може да растужи војвода Лазара Сочицу који, за смјава људе као какав хумориста“.

И војници су спремни. Колико се могло ударити дла-ном о длан, двадесетчетири батаљона стоје под оружјем. Постројене чете личе на стијене које „ни највећа бура потresti ne može“. Чека се само наређење. Али, прије него што је оно издато, Муктар-пашић војска, осјетивши да јој је пут затворен, отпоче битку најкешћим отињем из пушака. Десно крило, углавдевши барјаке лијевог, ју-рну на шанчеве. Настанде од судан тренутак. Борци Његушко-џуцког батаљона се не збунише. Понесени компа-

том, за час потиснуше Турке с виса и заузеши га.

— Пипери, замном и предамном! — командује Михаило Нишин.

— Недај, господаре, Мијајлу да ми Пипере искона! — преклиње сердар Јоле Пилетић.

— Е, мој Јоле, по данас бити или не бити Црне Горе! — одговара Ђуро. Остале ријечи губе се у заглушијујућој пушчаној и топовској палби. Зрна из пушака падају — како је то у пјесми сликовито речено — као бур на киша из облака. А Вучедолска застава, израњавана још у првом тренутку, лешица најбоље познавају више на спуштену крила гавранова и који, мада је у Црној Гори најбоље познава обично право, није ништа тако добро умио као сјећи непријатељске главе, или Богдана Зимоњића, „у чијим се очима читају болови и јади рајини“. У закрпељењу је долами, старој ко зна колико година, на коњу „за кога би се могли кладити да је до недавно био на јаслама Муктар-пашић — у позлаћеним узенгијама црне се босе ноге попове“... Стиже и Перо Јокашев, црногорски консул у Скадру, и с њим, необично висок, витак и млад, брат му Иво, најљепши човјек у Црној Гори.

Па, ипак, интересантнији од ових је — невише командант, већ обичан борац — Јован Машанов из Чева. Прије неколико дана он је, заједно с командантом Ђеклићко-џуцког батаљона, ријешио да заузме Невесиње. Резултат те одлуке био је — седамдесет мртвих и педесетдвадесет рањених Црногорца! Јут због тога, Књаз му је исте вечери скинуо знаке достојанства. Сад Јован прилази, сав исцијепан, крвав и раздраган, и каже:

— Данас сам ти благодарио на казни: погледај — једна, дводесет, три, четири, пет!

— и баца толико непријатељских глава из зобнице. На Вучјем долу, крвавом разбојишту, пјева се и игра оро. Не зна се ко је весилији, срећнији и задовољнији — главари или војници, здрави или рањени. Над свима, сва изрешетана мечима, поносно лепрша Вучедолска застава, али не више у руци оног који је поније у бој, нити оних који су је грабили из клонулих руку, не дајући јој да клоне, већ у десницу дванаестог по реду барјактара.

Осман-паша храбрио је војску и соколијо је, а кад му то није помогло, кад су војници наставили да бјеже, сабљом их је враћао натраг, док и њу није о њих сломио. Тако и није примјетио Луку Филипову Драгишића све док га овај није шчепао за врат. А кад се то догодило, прослављени командант, који се свему другом саме не заробљавању могао надати, почeo је да преклиње:

— Убиј ме, Карадаг, не води ме живог!

— Не смијем, а бих слатко, јер је наређено да живе и рањене не сијечемо — одговара Ђука, распасујући сиромашки првени силав и везујући њиме заробљеника да би га лакше повео.

— Вала, Ђоко, није ти било тешко посјећи тога старца — реко је, кажу, књаз Никола, прекоријевајући овога што је убио заробљеног пашу.

— Право збориш, господару, није га било тешко посјећи тога старца — реко је, кажу, књаз Никола, прекоријевајући овога што је убио заробљеног пашу.

* *

ТЕК ПОСЛИЈЕ ПОДНЕ почела је да се враћа пре-морена црногорска војска. Не ма бораца који не носи по неколико глава. Не зна се ко је од њих радоснији, чије је лице изразитије: да ли Јола Пилетића, чији борци не подсећају више на спуштена крила гавранова и који, мада је у Црној Гори најбоље познава обично право, није ништа тако добро умио као сјећи непријатељске главе, или Богдана Зимоњића, „у чијим се очима читају болови и јади рајини“. У закрпељењу је долами, старој ко зна колико година, на коњу „за кога би се могли кладити да је до недавно био на јаслама Муктар-пашић — у позлаћеним узенгијама црне се босе ноге попове“... Стиже и Перо Јокашев, црногорски консул у Скадру, и с њим, необично висок, витак и млад, брат му Иво, најљепши човјек у Црној Гори.

Па, ипак, интересантнији од ових је — невише командант, већ обичан борац — Јован Машанов из Чева. Прије неколико дана он је, заједно с командантом Ђеклићко-џуцког батаљона, ријешио да заузме Невесиње. Резултат те одлуке био је — седамдесет мртвих и педесетдвадесет рањених Црногорца! Јут због тога, Књаз му је исте вечери скинуо знаке достојанства. Сад Јован прилази, сав исцијепан, крвав и раздраган, и каже:

— Данас сам ти благодарио на казни: погледај — једна, дводесет, три, четири, пет!

— и баца толико непријатељских глава из зобнице. На Вучјем долу, крвавом разбојишту, пјева се и игра оро. Не зна се ко је весилији, срећнији и задовољнији — главари или војници, здрави или рањени. Над свима, сва изрешетана мечима, поносно лепрша Вучедолска застава, али не више у руци оног који је поније у бој, нити оних који су је грабили из клонулих руку, не дајући јој да клоне, већ у десницу дванаестог

НА КРАЈУ ТАКМИЧЕЊА У ЦРНОГОРСКОЈ ЛИГИ

НАЈВЕЋИ УСПЈЕХ „МОГРЕНА“

ТАКМИЧЕЊЕ У ЦРНОГОРСКОЈ ЛИГИ НЕДАВНО ЈЕ ЗАВРШЕНО И ЈУБИТЕЉИ ФУДБАЛА МОГУ ДА БУДУ ЗАДОВОЉНИ. „МОГРЕН“ ЈЕ ПОСТИГАО СВОЈ НАЈВЕЋИ УСПЈЕХ ДО САДА — ОСВОЈИО ЈЕ ЧЕТВРТО МЈЕСТО, А „ПЕТРОВАЦ“ СЕ ПЛАСИРАО У СРЕДИНИ ТАБЕЛЕ

ОДМАХ НАКОН ЗАВРШЕТКА ПРВЕНСТВА управа будванског клуба одржала је састанак са играчима на коме је анализиран рад у протеклом периоду. Оцијенио је да тринаест победа, осам неријешених игара и девет пораза којима се дошло до четвртог мјеста, представљају веома добар резултат, најбољи у историји овог спортишког колективи. Успјех је тим већи што се „Могрен“ тек ове сезоне пласирао у Црногорску лигу, стално је био у самом врху табеле, па је, с мало више залагања, вље и спорске среће, могао бити и први.

— Јесен смо завршили у самом врху табеле, играли смо одлично и створили лијепу залиху бодова за пролеће — истакао је Милорад Јукоковић, предсједник Клуба. — Онда је, када се то најмање очекивало, наступила

криза. Иако смо имали одличан распоред, олако смо губили бодове на свом терену.

И, заиста, Будвани су биле далеко успешнији као гости. Зашто је то тако остаје да се анализира у паузи до наредног првенства.

На састанку је истакнуто да подједнаке заслуге за висок пласман имају играчи Јањевић, Калуђеровић, Пејковић, Вачановић, Калезић, Јоко Божковић, Грбачевић, Кашићелан, Рајковић, Вујановић, Тодоровић Ивановић, Радовић, Гојко Божковић, Поповић, Вуксановић, Ивановић, Филиповић, Петковић и остали који су облачили дрес првотимца, као и тренер клу-

ба Никола Станишић и цијела управа.

Никола Станишић, прекаљени фудбалски ас и врстан педагог и фудбалски учитељ, неће више водити први тим „Могрена“. Ту своју одлуку он је образложио ријечима:

— Постигли смо одличан пласман, али, ипак, нисам за довољан. Као тренер нисам наишао на разумевање играча (част изузетима) који су нередовно долазили на тренинге, тако да сам у задњем тренутку морао да крпим тим. Нисам навикао на такав рад и не могу даље да водим тим.

Станишић је изразио спримност да остане у „Могрену“, где ће, највероватније, водити пионирску екипу.

На кормило будванског „републиканца“ дошао је Дејмир Тодоровић бивши играч „Будућности“ и „Сутјеске“ досадашњи првотимац „Могрена“. Њему ће у раду помагати центархалф „Могрена“ Јоко Божковић, такође стандардни првотимац.

„Могрен“ су напустили бек Будо Калуђеровић, и халфови Блажко Грбачевић и Ђојко Вујановић.

„Петровац“ је, такође, обрадовао своје симпатизере. Све до пред сам крај првенства играчи тренера Анта Вицковића бити су у променљивој форми, па су такви били и резултати. Нарочито је био лош старт у пролећном дијелу првенства, па се тим друго борио за опстанак у Црногорској лиги. Ипак, у одлучном тренутку, тим је западао као препорођен и то је донијело добре резултате.

Показало се да „Петровац“ има чврсту екипу у којој се истичу веома добри голман Стојановић, халфови Ратковић, Кривокапић и Шољага и нападачи Славко и Бранко Вукотић, Радуловић, Богдановић и Илинчић. Ту су и млади првотимци Шпиро и Душко Џиновић и Андрија Андрић, који ће сјутра бити ослонац екипе.

С. ГРЕГОВИЋ

Д. Ј.

Републичко првенство

У Будви ће се 25. јула одржати отворено републичко првенство СР Црне Горе у брзинском роњењу и пливању перајима. Организатори овог такмиčења су појединачног и екипног републичког првака у 1976. години су Савез за поморски спортски риболов на мору и подводне активности Социјалистичке Републике Црне Горе и Друштво за спортиве на води „Буда“. Право учешћа имају појединачни и екипе, који су члани нови Савеза, док ће припадници Ратне морнарице и спорчки рониоци из других република учествовати ваконкуренције.

Првенство ће се одржати у дисциплини пливање перајима: на 50 м и 4x50 м за пioniрке, на 50 м, 100 м и 4x50 м за пioniре, на 100 м, 200 м и 4x100 м за сениорке и на 100 м, 200 м и 4x100 м за сениоре, а у дисциплини брзинско роњење: 25 м за сениорке, на дах, 40 м за сениоре, на дах, 100 и 200 м за сениорке, са зрачним спремником, и 100, 200 и 800 м за сениоре, са зрачним спремником.

За освојено прво, друго и треће место у екипном пласману додијелиће се пехари с дипломама, а за прво, друго и треће место у појединачном пласману, као и за освојена прва три места у штафетама, златне, сребрне и бронзане медаље с дипломама.

Првенство ће се одржати у базену хотела „Интернационал“, и то прије подне од 9,00 до 12,30 часова у роњењу на дах и пливању перајима, а послиje подне од 15,00 до 17,30 часова у брзинском роњењу. Од 8,30 до 9,00 часова биће свечано отварање такмиčења, уз поздрав застави, а од 17,30 до 18,00 часова извршиће се проглашење појединачника, подијелити награде и затворити такмиčење.

С. ГРЕГОВИЋ

Комисија за кадрове, избор и именовања
Скупштине општине Будва, расписује

КОНКУРС

за избор Шефа службе за испитивање поријекла
имовине Скупштине општине Будва

Поред услова одређених законом, кандидат треба да испуњава још посебне услове:

- да има завршен правни или економски факултет;
- да има радни стаж у трајању најмање 3 године;
- да посједује одговарајуће морално-политичке квалитетете.

Лични доходак по Правилнику. Стан по договору.

Пријаве заједно с доказима о посебним условима подносе се Комисији за кадрове, избор и именовања Скупштине општине Будва.

Конкурс је отворен 15 дана од дана објављивања.

КОМИСИЈА ЗА КАДРОВЕ, ИЗБОР И
ИМЕНОВАЊА СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ БУДВА

Васо Томов Митровић

Поводом 35-годишњице смрти нашег сина и брата — Васа Томова Митровића, који погибе као првоборац 19. јула 1941. године у селу Мирци вршећи партијски заједнички датак, прилагамо 500 динара за уређење гробља у Прасквици.

Успомена на Васов драги лик дубоко је уређана у срцима његове мајке Јеле и сестре Данице, које за њим вјечно тuguju.

Д. ЈОВОВИЋ